

ROBOTİK VE DİJİTAL TACİZ FİİLLERİNİN MODERN VE İSLÂM CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: İSPAT PROBLEMLERİ VE ÖNLEYİCİ YAKLAŞIMLAR

Evaluation of Robotic and Digital Harassment Acts from the Perspective of Modern and Islamic Criminal Law: Proof Problems and Preventive Approaches

Hatice ÖZEK

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı, Burdur/
Türkiye, E-mail: hmozek03@gmail.com.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-9705-9641>

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/akalid.95224>

Makale Türü	Araştırma - Research	Article Type
Geliş Tarihi	2 Temmuz - July 2026	Received
Kabul Tarihi	9 Temmuz - July 2026	Acceptance
Yayın Tarihi	28 Ağustos - August 2026	Publication
Sayfa Aralığı	136-156	Pages Range

Hatice Özek, “Robotik ve Dijital Taciz Fiillerinin Modern ve İslâm Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi: İspat Problemleri ve Önleyici Yaklaşımlar”,
Akademik Literatür Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (AKALİD),
Cilt: 4, Sayı: 2, Ağustos 2026, s. 136-156.

Öz

Bu çalışma, teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı robotik ve dijital taciz fiillerini, İslâm ceza hukuku ile modern ceza hukuku perspektifinden incelemekte ve özellikle bu fiillerin ispatında kriminal ve adli tıp kanıtlarının rolünü değerlendirmektedir. Robotik sistemlere yönelik cinsel içerikli davranışlar, mağdurun insan olmaması nedeniyle klasik ceza hukuku kategorileri içinde doğrudan değerlendirilememekte; bu durum hem hukuki nitelendirme hem de ispat bakımından yeni tartışmaları gündeme getirmektedir. İslâm ceza hukuku açısından bu fiiller had suçları kapsamında değerlendirilememekle birlikte, toplumsal düzeni ve ahlaki yapıyı koruma amacıyla tazîr alanında ele alınabilir. Çalışmada, özellikle insansı özellikler taşıyan robotlara yönelik

cinsel taciz fiillerinin toplumsal etkileri ve hukuki sonuçları analiz edilmiştir. Ayrıca robotik sistemlerin sensör kayıtları, dijital loglar, güvenlik kamerası görüntüleri ile biyolojik deliller (DNA, vücut sıvıları vb.) gibi kriminal ve adli tıp verilerinin bu tür fiillerin ispatında nasıl kullanılabileceği tartışılmıştır. İslâm hukukunda karîne ve teknik delillerin değerlendirilmesi bağlamında bu verilerin hukuki değeri ele alınarak, modern teknolojilerin ortaya çıkardığı yeni suç tiplerine karşı İslâm ceza hukukunun esnek yapısının sunduğu çözüm imkânları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hukuk, Ceza Hukuku, İslâm Ceza Hukuku, Modern Ceza Hukuku, Robotik Taciz, Dijital Delil.

Abstract

This study examines acts of robotic and digital harassment arising from technological developments from the perspective of Islamic criminal law and modern criminal law and specifically evaluates the role of criminal and forensic evidence in proving these acts. Sexually explicit behavior directed at robotic systems cannot be directly assessed within the categories of classical criminal law because the victim is not human; this situation raises new debates in terms of both legal classification and proof. From the perspective of Islamic criminal law, although these acts cannot be classified as hadd crimes, they can be addressed in the *tazir* sphere with the aim of protecting social order and moral structure. The study analyzes the social impacts and legal consequences of sexual harassment acts directed at robots with human-like characteristics. It also discusses how criminal and forensic data, such as sensor recordings, digital logs, security camera footage, and biological evidence (DNA, bodily fluids, etc.) from robotic systems, can be used to prove such acts. The legal value of this data is examined in the context of the evaluation of circumstantial and technical evidence in Islamic law, revealing the solutions offered by the flexible structure of Islamic criminal law against new types of crimes brought about by modern technologies.

Keywords: Law, Criminal Law, Islamic Criminal Law, Modern Criminal Law, Robotic Harassment, Digital Evidence.

Giriş

Yirmi birinci yüzyılda yapay zekâ, robotik sistemler, büyük veri teknolojileri ve dijital platformlar alanında yaşanan gelişmeler, yalnızca ekonomik ve sosyal yaşamı değil, hukuk sistemlerinin temel kavramsal yapılarını da etkilemektedir. Özellikle insan benzeri özelliklere sahip robotların geliştirilmesi, yapay zekâ destekli etkileşim sistemlerinin yaygınlaşması ve dijital ortamlarda gerçekleştirilen davranışların çeşitlenmesi, klasik hukuk teorilerinin cevap vermekte zorlandığı yeni hukuki problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Frank - Nyholm, 2017). Bu problemlerin başında, robotlara veya dijital varlıklara yöneltilen cinsel içerikli davranışların hukuki niteliğinin nasıl belirleneceği ve bu fiillerin ceza hukuku bakımından nasıl değerlendirileceği meselesi gelmektedir (Artificial Intelligence and Civil Liability | Think Tank | European Parliament, 29 Haziran 2026).

Klasik ceza hukuku sistemleri büyük ölçüde insan merkezli bir yaklaşım üzerine inşa edilmiştir. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, mağdurun beden bütünlüğü, cinsel özgürlüğü ve insan onuru gibi hukuki değerlerin korunmasını amaçlamaktadır. Ancak teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan robotik sistemler ve insan görünümüne sahip yapay varlıklar, bu geleneksel yaklaşımın sınırlarını zorlamaktadır (Cinsel Robotlara Karşı Kampanya). Zira robotlara yönelik gerçekleştirilen cinsel içerikli davranışlarda doğrudan insan mağdur bulunmamakta; buna rağmen söz konusu fiillerin

toplumsal ahlak, kamu düzeni, insan onuru, kadın ve çocukların korunması gibi değerler üzerinde etkiler doğurabileceği ileri sürülmektedir. (The asymmetrical relationship). Bu durum, robotik taciz olarak adlandırılan davranışların ceza hukuku bakımından bağımsız bir değerlendirmeye tabi tutulmasını gerekli kılmaktadır (Frank - Nyholm, 2017).

Modern hukuk literatüründe seks robotları, insan-robot etkileşimi, yapay zekâ etiği ve robot hukuku konularında önemli bir akademik birikim oluşmaya başlamıştır. Özellikle Frank ve Nyholm, Richardson, Darling, Turkle ve Sharkey tarafından yapılan çalışmalar, robotlarla kurulan cinsel ve duygusal ilişkilerin bireysel ve toplumsal sonuçlarına dikkat çekmektedir (Pagallo, 2013). Mevcut literatürdeki tartışmalar büyük oranda teknoloji etiği ve pozitif hukukla sınırlıdır; konuyu İslâm ceza hukuku merceğinden inceleyen çalışmalar son derece kısıtlıdır. Dolayısıyla robotik tacizin İslâm ceza hukuku, tazîr teorisi ve ispat hukuku boyutlarıyla ele alınması özgün bir akademik gerekliliktir.

İslâm ceza hukuku açısından değerlendirildiğinde, robotlara veya dijital varlıklara yönelik cinsel içerikli davranışların had suçları kapsamında değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir. Had suçları, Kur'an ve Sünnet tarafından sınırları belirlenmiş, unsurları açık şekilde ortaya konulmuş suç tiplerinden oluşmaktadır. Robotik taciz ise klasik kaynaklarda doğrudan karşılığı bulunmayan yeni bir olgudur. Diğer taraftan İslâm hukuku, değişen toplumsal şartlara uyum sağlayan dinamik bir yapıya sahiptir. Bu durum, söz konusu eylemlerin tazîr çerçevesinde ele alınmasına zemin hazırlar. Tazîrin sunduğu esneklik sayesinde kamu yararı, genel ahlak ve zararın önlenmesi gibi ilkeler temel alınarak yeni ortaya çıkan fiillere hukuki çözüm üretilebilir.

Robotik taciz olgusunun değerlendirilmesinde yalnızca maddi hukuk kuralları değil, aynı zamanda ispat hukuku bakımından ortaya çıkan sorunlar da önem taşımaktadır. Günümüzde robotik sistemler, gelişmiş sensörler, yapay zekâ algoritmaları, kamera sistemleri ve veri kayıt mekanizmaları aracılığıyla çok büyük miktarda dijital veri üretmektedir. Bu veriler, olası hukuka aykırı fiillerin tespitinde ve failin belirlenmesinde önemli delil kaynakları hâline gelmektedir. Sensör kayıtları, sistem günlükleri (*log kayıtları*), biyometrik veriler, video kayıtları ve diğer elektronik veriler modern ceza muhakemesinde yaygın olarak kullanılmaktadır (*Digital Evidence and Computer Crime*, 2018). Fakat bu deliller İslâm ispat hukukunda doğrudan bir karşılık bulmuş değildir. Dolayısıyla bu verileri klasik delil teorilerinin neresine koyacağımızı ayrıca tartışmak gerekmektedir.

Bu çalışma, robotik taciz olgusunu hem modern ceza hukuku hem de İslâm ceza hukuku perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle robotik taciz kavramının hukuki niteliği ve bağımsız bir suç tipi olarak değerlendirilme imkânı ele alınacak, ardından robotların hukuki statüsü, karşılaştırmalı hukuk uygulamaları ve robotik tacizin psikolojik-sosyolojik etkileri incelenecektir. Son olarak dijital deliller ve kriminal bulguların İslâm ispat hukuku bakımından taşıdığı değer değerlendirilerek robotik taciz fiillerine ilişkin olası hukuki çözüm önerileri ortaya konulacaktır.

1. Modern ve İslâm Ceza Hukuku Bağlamında Cinsel Saldırı Suçu ve Gelişen Teknolojiler: Robotik Tacizin Hukuki Boyutu

Cinsel suçlar, hem modern ceza hukukunda hem de İslâm hukukunda sadece bireyin kişisel bütünlüğünü korumakla kalmaz; aynı zamanda toplum ahlakını ve neslin devamlılığını da hedefler.

TCK'nın İkinci Kitabının Kişilere Karşı Suçları içeren İkinci Kısmı'nın *Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar* başlıklı *Altıncı Bölümü*'nde cinsel saldırı (md.102), çocukların cinsel istismarı (md.103), reşit olmayanla ilişki (md.104) ve cinsel taciz (md.105) suçları düzenlenmektedir. TCK md. 102'de düzenlenen cinsel saldırı suçu, 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu döneminde doktrin ve uygulamada 'sarkıntılık' olarak nitelendirilen fiilleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun sistematigi içerisinde bu fiiller, cinsel saldırı suçunun (m. 102/1) temel unsurları içerisinde yeniden yapılandırılmıştır. Kanun koyucunun 6545 sayılı Kanun ile yaptığı değişiklikte, sarkıntılık düzeyi 102. maddenin 1. fıkrasının ikinci cümlesinde bir 'daha az cezayı gerektiren hal' olarak açıkça düzenlenmiş; böylece eski kanundaki belirsizlik giderilerek suçun kapsamı netleştirilmiştir. Bu düzenleme ile sarkıntılık, artık müstakil bir suç tipi olmaktan ziyade, cinsel saldırı suçunun cinsel dokunulmazlığa yönelik daha hafif dereceli bir müdahale biçimi olarak hukuki statüye kavuşturulmuştur (Artuk vd., 2024, 164. ("Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü").

TCK'da cinsel saldırı suçu, md.102/1'de *cinsel davranışlarda bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal etme* şeklinde, nitelikli hali ise md. 102/2'de *bir kimsenin vücuduna organ veya başka bir cisim sokmak suretiyle işlenmesi* olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, suçun eşe karşı da işlenebileceği hüküm altına alınmıştır. Nitelikli hal ise, eski TCK'deki ırza geçme suçunu da kapsayacak şekilde, ancak toplumun korunması gereken menfaat algısındaki değişim nedeniyle oldukça geniş bir kapsamda düzenlenmiştir. Nitelikli cinsel saldırı suçu, sadece belirli bir hareketin yapılmasıyla tamamlanan, şekil veya sonuç şartı aranmayan bir suçtur. Suçun tamamlanması için ek bir sonucun ortaya çıkması zorunlu değildir. Bazı görüşlere göre, bu suç soyut tehlike suçları kapsamında olup, hareketli ilişkili neticenin varlığını içermektedir. Ayrıca, bu suçun işlendiği durumlar, zarar verme amacı taşımayan ve sadece hareketin hukuki sonuç doğurduğu fiiller olarak kabul edilmektedir (Grigoreva vd., 2024).

İslâm ceza hukuku açısından konu ele alındığında, modern hukuktan farklı bir kavramsal çerçevenin benimsendiği görülmektedir. İslâm hukukunda zina suçu, cinsel suçların temelini oluşturan ve had suçları arasında yer alan bir fiil olarak kabul edilmektedir. Klasik fıkıh literatüründe zina; aralarında geçerli bir nikâh bağı veya şüpheye dayalı bir birleşme bulunmayan kadın ve erkeğin cinsel birleşmesi (*el-vatı*) şeklinde tanımlanmaktadır (Badai al Sanai - Dar al Hadith Cairo, 1986, 7/33). İslâm hukukunda zina suçunun ispatı oldukça katı kurallara dayanır. Buradaki temel gaye, bireysel hakları korumak ve her türlü şüpheli ortadan kaldırmaktır. Bu yüzden suçun sabit sayılması için ya failin açık beyanı ya da fiili doğrudan gören dört adil şahidin tanıklığı aranır (Islamweb - El-Mabsut - Hudud Kitabı - Zina İtirafı Bölümü - İftira Davalarında Şahitlik Bölümü - Kısım 9; مبسوط السرخسي - الجزء التاسع - ويكي مصدر). Bu

ağır ispat yükümlülüğü, *şüphelerin hadleri düşürdüğü* (*ed-der'u bi's-şübhât*) temel fıkıh ilkesi ile doğrudan bağlantılıdır (Islamweb - El-Musannaf - Hudud Kitabı - Şüphelerden Dolayı Hudud Cezalarından Kaçınma Üzerine - Bölüm 6).

Klasik İslâm hukuku, insan onurunu ve bireyin iradesini korumayı esas alır. Modern ceza hukukunda karşılaştığımız *nitelikli cinsel saldırı* kavramının klasik İslâm hukukunda doğrudan bir suç tipi olarak tanımlanmadığı görülmektedir. Ancak kişinin iradesi dışında, cebir veya tehdit yoluyla cinsel ilişkiye zorlanmasına ilişkin meseleler, fıkıh literatüründe *el-ikrâh ale'z-zinâ*, *el-istikrâh ale'z-zinâ* ve *“ez-zinâ kerhen* gibi kavramlarla karşılanmıştır (مبسوط السرخسي - الجزء التاسع - ويكي مصدر). Bu tür eylemler, çoğunlukla zina başlığı altında incelenmiştir. Fakat mağdurun iradesinin yokluğu ve failin eylemindeki kasıt, hukuki sorumluluk açısından titizlikle ayrıştırılmıştır. Nitekim Serahsî, rızası dışında cinsel ilişkiye zorlanan kadına had cezası verilemeyeceğini, cezanın yalnızca zorlamayı yapan erkeğe uygulanacağını ifade eder (El-Muğni - Cezalar Kitabı - Zina Meselesi). Benzer bir yaklaşımı İbn Kudâme'de de görürüz. Zorla gerçekleştirilen fiillerde fail ile mağduru aynı tutmayan İbn Kudâme, ikrah altındaki kişinin hukuki sorumluluğunu ayrıca değerlendirir (El-Muğni - Hudud Kitabı - Zina Meselesi). Klasik İslâm hukukçuları, cinsel saldırı niteliğindeki eylemleri müstakil bir başlık yerine genellikle zina konusu içinde tahlil etmiştir. Bu yaklaşımda asıl belirleyici unsur, mağdurun rızasının bulunmaması ve failin cebir veya ikrah altında gerçekleşmiş olmasıdır (El-Muğni - Hudud Kitabı - Zina Meselesi). Klasik İslâm hukukunda zina ise genel olarak, aralarında geçerli bir evlilik veya cinsel ilişkiyi meşru kılan hukuki bir sebep bulunmayan kadın ve erkeğin cinsel ilişkide bulunması şeklinde ele alınmıştır (al-Hafid, Bidâyetü'l-müctehid ve nihâyâtü'l-muktasid) Cinsel ilişkinin zorlamayla gerçekleştiği hallerde mağdura had cezası verilmez. Bu cezasızlık hali, cezai sorumluluğun tespitinde rıza faktörünün ne denli kritik bir role sahip olduğunu gösterir. (Bada'i' al-Sana'i' fı Tartib al-Shara'i' - Zorlama Kitabı - Zorlamaya Tabi Konular Hakkındaki Hükümler Bölümü - Kısım 7). Mezhebi görüş ayrılıklarına rağmen cinsel saldırı fiilleri geleneksel fıkıhta çoğunlukla zina başlığı altında incelenmiştir. Buna karşın Mâlikî ve Zâhirî literatüründe, somut olayın şartlarına göre bu eylemleri hırâbe suçu sayan anlayışlar da bulunur (Gayretlilerin Başlangıcı ve Orta Yoldaşların Sonu - Suçlar Kitabı - 1. Bölüm). Çağdaş hukuktaki cinsel saldırı ile klasik fıkıhtaki zina ve ikrah kavramlarını birebir örtüştürmek yanıltıcı olabilir. Bunun yerine klasik doktrinin kurduğu kavramsal yapıyı kendi iç dinamikleri ve terminolojisi doğrultusunda okumak daha isabetli bir yöntemdir (Islamweb - Gayretlilerin Başlangıcı ve Orta Yoldaşların Sonu - Zina Hükümleri Üzerine Bir Kitap - Birinci Bölüm).

Çağdaş Arapça literatüründe ise nitelikli cinsel saldırı anlamında daha çok *İğtisab* veya günümüzde *muwâkaa* terimleri kullanılır. İğtisâb terimi, ikrâh unsurunu güçlü bir şekilde vurgularken, bazı eleştiriler, bu terimin sadece zorlamayı değil, rıza olmadan hakların elinden alınmasını da ifade edebileceğine işaret eder. Tarihsel açıdan bakıldığında, ilkel toplumlarda anaerkil aile yapısından patriyarkal yapıya geçerken, nitelikli cinsel saldırı suçunun hukuki olarak tanımlandığı görülür. Erkeğin kadın üzerindeki mülkiyet hakkı ve egemenliği, suçun temel hukukî ihlalini oluşturur. Kölelikte daha çok mülkiyet hakkı korunurken, özgür bireyle söz konusu olduğunda suç başkasından

haksız cinsel faydalanma veya buna yakın eylemler şeklinde tanımlanır. İslâm hukukunda, zina ve nitelikli cinsel saldırı suçlarının tanımlarında nikâh ve mülkiyet ilişkisi bulunmama temel unsur olarak kabul edilmiştir (Türcan, 2023, 55).

Fıkıh geleneği, cinsel nitelikli diğer eylemleri değerlendirirken zinayı temel bir nirengi noktası saymıştır. Zamanla farklı yorumlara konu olan bu yaklaşım, esasen kendi dönemsel şartlarının bir ürünüdür. Mezheplerin olaya bakışında da belirgin farklar göze çarpar: Hanefiler zorlamayla gerçekleşen ilişkiyi ikrah kurallarıyla açıklayıp mağdura ceza vermez. Mâlikî fıkıhında kimi görüşler, eylemin ağırlığına göre konuyu hırâbe suçu sayabilmektedir. Zâhirîlerden İbn Hazm da irade dışı ilişkiyi doğrudan ikrah kapsamına sokarak mağdurun masumiyetini esas alır. (التقية في الفكر الإسلامي). Teknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla birlikte, klasik ceza hukuku teorilerinin öngörmediği yeni suç tipleri ve yeni mağduriyet biçimleri ortaya çıkmıştır. Yapay zekâ, insansı robotlar ve sanal etkileşim alanları, cinsel ihlaller karşısında yürürlükteki ceza normlarının sınırlarını zorlamaktadır. Yaşanan bu dönüşüm, hem modern ceza hukukunun hem de İslâm hukukunun güvence altına aldığı temel değerlerin yeniden tahlil edilmesini zorunlu kılar. Geleneksel suç tipleri ile teknolojinin doğurduğu yeni eylem biçimleri arasındaki ilişkinin sınırlarını netleştirmek bu açıdan kritik bir ihtiyaçtır.

Günümüzde ortaya çıkan yapay zekâ destekli robotlar ve dijital etkileşim ortamları, klasik dönemde öngörülmesi mümkün olmayan yeni hukuki sorunları gündeme taşımaktadır. Klasik fıkıh literatüründe suçun maddi konusu çoğunlukla insan, hayvan veya malvarlığı unsurları üzerinden değerlendirilirken, günümüz teknolojileri bu kategorilerin dışında kalan yeni varlık türlerini ortaya çıkarmıştır. Özellikle insan görünümüne sahip robotlar, hukuken kişi olarak kabul edilmemelerine rağmen insan davranışlarını taklit edebilmekte, kullanıcılarla duygusal etkileşim kurabilmekte ve belirli sosyal roller üstlenebilmektedir. Yaşanan bu süreç, ceza hukukunda güvence altına alınan hukuki yararların baştan tahlil edilmesini zorunlu kılar.

Modern ceza hukuku doktrinde cinsel suçlar; bireysel özerklik, vücut dokunulmazlığı ve insan onurunun korunması temeline dayanmaktadır. Biyolojik bir insan mağdurun bulunmadığı, yapay zekâ tabanlı veya insansı robotik sistemlere yönelen cinsel nitelikli eylemler ise klasik suç tipolojilerinin sınırlarını zorlamaktadır. Nitekim mevcut hukuki çerçevenin işlevselliği, doktrinde iki temel yaklaşım doğrultusunda tartışılmaktadır: Mevcut normların kıyas ve yorum yoluyla genişletilmesi veya yeni suç tiplerini içeren müstakil bir kanuni düzenlemeye gidilmesi. Tartışmanın metodolojik zeminini, ceza hukukunun yalnızca somut zararları değil, potansiyel toplumsal tehlikeleri de önlemeye dönük koruyucu fonksiyonu oluşturur. Hukuken nesne statüsündeki robotların kişilik hakları bulunmadığından, bu yapılara dönük bir cinsel dokunulmazlık ihlalinin bahsetmek teorik olarak mümkün değildir. Buna karşın antropomorfik (insan biçimli) robotlara uygulanan eylemlerin toplumsal yansımaları dikkate alındığında, meselenin sırf eşya hukuku prensipleriyle tahlil edilmesi yetersiz kalmaktadır. Sahadaki araştırmalar; kadın formundaki robotların cinsel meta haline getirilmesinin nesneleştirme olgusunu derinleştirebileceğini, çocuk formundaki modellerin ise çocuk istismarına yönelik toplumsal algı eşiklerini erozyona uğratabileceğini göstermektedir. Bu itibarla doğrudan bir mağduriyet doğmasa bile, söz konusu davranışlar suç

eğilimlerinin normatifleşmesine zemin hazırlayabilir. Dolayısıyla robotik taciz olgusu, yalnızca bireysel alan veya özel hayat sınırları içinde değerlendirilmeyip kamu düzeni, genel ahlak ve toplum yararı ekseninde bütüncül bir yaklaşımla tahlil edilmelidir. İslâm ceza hukuku bakımından konu değerlendirildiğinde ise benzer şekilde toplumun korunması esas alınmaktadır. İslâm hukukunda suçların değerlendirilmesinde yalnızca fiilin şekli unsurları değil, aynı zamanda doğurabileceği sonuçlar da dikkate alınmaktadır. İslâm hukukunda yeni ortaya çıkan fiillerin değerlendirilmesinde, klasik kaynaklarda açık bir düzenlemenin bulunmaması hukuki boşluk bulunduğu anlamına gelmez. Aksine, genel hukuk ilkeleri ve içtihat yöntemleri aracılığıyla yeni olgular mevcut hukuk sistemi içerisinde değerlendirilmektedir. Bu noktada maslahat, sedd-i zerâi ve kamu yararı ilkeleri önem kazanmaktadır. Bir davranışın doğrudan had suçları kapsamında yer almaması, onun tamamen serbest olduğu anlamına gelmemektedir. Kamusal düzeni tehdit eden, genel ahlakı zedeleyen ve gayrimeşru alana zemin hazırlayan fiillerin tazir cezalarıyla önlenmesi İslâm hukukunun temel esaslarından biridir. Bu çerçevede robotik taciz, klasik metinlerde sarıh bir biçimde düzenlenmemiş bulunsada fıkhnın genel ilkeleri zemininde tahlil edilebilir yeni bir hukuki meseledir. Zina suçunun unsurları incelendiğinde ise tarafların insan olması ve fiilen geçerli bir cinsel ilişkinin bulunması kanuni bir zorunluluktur. (Çalışkan, 1992). Robotlara yönelen cinsel eylemlerin fıkhi açıdan zina kategorisinde mütalaa edilmesi mümkün değildir. Bu hukuki durum, söz konusu fiillerin denetimsiz bırakılacağı anlamına gelmez. Doğrudan bir insan mağduriyeti doğurmayan bu davranışlar; kamu vicdanını zedeleme, cinsel algıları dönüştürme ve sapkın eğilimleri kanıksatma potansiyeline sahiptir. İslâm hukuk doktrinindeki *sedd-i zerâi* (*kötülüğe giden yolların engellenmesi*) prensibi tam da burada işlevsellik kazanır. Kötülüğe vasıta olan eylemlerin önünü kesmeyi hedefleyen bu ilke uyarınca, robotik taciz türü yeni fiiller hukuki yaptırımlara konu edilebilir. Çağdaş ceza sistemleri de kamu düzenini, genel ahlakı ve toplumsal dokuyu koruma misyonu doğrultusunda benzer kısıtlamaları ihdas etmeye elverişlidir.

Zina suçu, modern ceza hukuku ile İslâm ceza fıkhnında cinsel ihlallerin tahlili açısından tarihsel bir referans noktasıdır. Teknolojik gelişmelerin yarattığı yeni gerçeklikler ise bu geleneksel çerçevenin sınırlarını aşmaktadır. Robotik ve dijital alanlardaki cinsel eylemleri incelerken sırf var olan suç kategorilerine bağımlı kalmak eksik bir yaklaşım üretir. Doğru bir tahlil için hukukun normatif koruma hedefleri, toplumsal yansımalar ve etik boyutlar bir arada gözetilmelidir. Bu tablo, modern hukuk sistemleri ile İslâm hukuku doktrininin teknolojik parametreler ışığında birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

2. İslam Ceza Hukuku ile Modern Ceza Hukuku Arasında Yeni Bir Suç Tipi: Dijital ve Robotik Taciz

Gelişen teknolojiyle birlikte insan biçimli robotlara yönelik cinsel içerikli taciz fiilleri, İslâm ceza hukukunda doğrudan had suçları arasında yer almamakla beraber, toplum düzeni ve ahlaki yapı açısından sakıncalı eylemler olarak kabul edilmektedir. Robotlar, rıza, irade ve hukuki şahsiyet özelliklerinden yoksun oldukları için klasik anlamda cinsel saldırı veya benzeri had suçlarının mağduru olarak değerlendirilemezler. Bununla

birlikte, modern İslâm ceza hukuku, tazîr uygulaması sayesinde toplumsal düzeni ve ahlaki ilkeleri koruma imkânı sunar.

İnsan veya çocuk formunda üretilen robotlara uygulanan cinsel eylemler, cinsel şiddet davranışlarını kanıksatma ve sapkın eğilimleri meşrulaştırma riski barındırır. Somut bir biyolojik mağdurun bulunmayışı, bu eylemlerin toplumsal dokuda ve kamu vicdanında yaratacağı tahribatı ortadan kaldırmaz. Robot etiği literatürü de insan biçimli bu modellerin kadın ve çocukların nesneleştirilmesini körüklediğini, cinsel şiddeti ise normalleştirme tehlikesi taşıdığını doğrular niteliktedir (Lifelike sex robots could present ethical issues, experts warn).

Robotlara yönelik cinsel taciz, İslâm ceza hukukunun güncel yaklaşımında, toplumsal ahlaki ve cinsel davranış normlarını koruma amacıyla tazîr kapsamına alınması gereken bir suç olarak değerlendirilmektedir. Bu anlayış, İslâm ceza hukukunun teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen, esnek ve önleyici yapısını ortaya koymaktadır (Asghari - Ebrahimzadeh, 2023, 277-303). Bir kimsenin seks robotunu fiziki görünüşünden ötürü cazip bulması ve bacaklarını okşama, temas olmaksızın cinsel organını gösterme ya da cinsel içerikli ifadeler kullanma gibi davranışlarla tatmin araması yürürlükteki hukukta muğlak bir zemin yaratır. Nitekim cinsel saldırı suçunun maddi unsurunu oluşturan ana kriter, eylemin mağdurun rızası hilafına gerçekleşmesidir (Dülger, 2021). Robotlara dönük eylemler cinsel saldırı suçunu oluşturmaz. İnsansı robotların reddetme algoritmalarıyla donatılması bu hukuki nitelendirmeyi değiştirmez. Cinsel suçların varlığı için sırf rızanın bulunmaması yetmez. Hukuken korunan bir hakkın ihlali de şarttır. Robotların kişilik hakları bulunmadığından cinsel özgürlüklerinden veya bedensel bütünlüklerinden söz edilemez. Cinsel taciz suçundan korunan hukuki değer, yalnızca bireyin cinsel özgürlüğü değil, aynı zamanda huzur ve sükûn içinde yaşama hakkı da kapsar. (Dülger, 2021)

Seks robotlarının insani özelliklerle tasarlanması, bu suç tipinin unsurları bakımından farklı yorumlar üretilmesine yol açmaktadır. Robotların sıradan bir eşya olarak kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Kalem yalnızca yazı yazmak amacıyla kullanılması veya vibratörün bireysel tatmin için tasarlanmış olması haliyle seks robotlarının hukuki konumunu açıklama açısından yetersiz kalmaktadır. İnsan örneği üzerinden kurulan analogi konuyu daha somut hale getirmektedir. Hekimlik mesleğini icra eden bir kişinin görevini kötüye kullanarak zorla ameliyat yaptırması hukuka aykırıdır. Seks robotları sadece tatmin amacıyla üretilmiş olsa bile, onlara yönelik her türlü eylemin hukuka uygun olduğu savı da problemlidir. Seks robotları ne basit bir eşya olarak değerlendirilebilir ne de onları tam anlamıyla insan olarak görmek mümkün değildir. İnsansı özellikler taşıyan bu varlıkların hukuki statüsünü tayini, ceza hukuku açısından yapılacak değerlendirmelerin temelini oluşturacaktır. Bu statünün netleşmesiyle birlikte robotlara karşı yönetilen fiillerin hukuka aykırılığı ve ceza hukuku çerçevesinde nasıl nitelendirileceği daha tutarlı biçimde ortaya konacaktır. Robotların hukuki statüsüne ilişkin tartışmalar, yalnızca özel hukuk veya teknoloji hukuku bakımından değil, ceza hukuku teorisi bakımından da önemli sonuçlar doğurmaktadır. Zira bir fiilin suç olarak nitelendirilebilmesi için öncelikle hangi hukuki değer korunduğunun belirlenmesi gerekmektedir. İnsanlara dönük suçlarda beden bütünlüğü,

onur ve özgürlük gibi değerler teminat altına alınır. Robotik sistemlerde ise korunan hukuki yararın niteliği belirsizdir. Doktrindeki bir görüş, bu eylemleri robotun şahsi hakları üzerinden okumayı reddeder. Tahlillerin, ceza normlarının arkasındaki dolaylı hukuki değerler esas alınarak yapılması öngörülür.

Kadın ve çocuk formunda tasarlanan robotlar açısından tartışma derinleşmektedir. Yapay nitelikteki bu mekanizmalar, dış hatları ve hareket modelleriyle somut insan gruplarını simgeler. Eylemlerin sırf bir nesneye yöneldiğini kabul etmek eksik bir yaklaşımdır. Kadın silüetindeki robotlara uygulanan şiddet, kadına dönük saldırganlığı kanıksatabilir. Çocuk formundaki tasarımlar ise çocuk istismarına dair toplumsal algı eşiklerini erozyona uğratabilir. Bilimsel veriler henüz kesinleşmemiş olsa dahi hukuk sistemlerinin bu riskleri öngörerek koruyucu mekanizmalar kurması elzemdir. Ceza hukukunun yalnızca gerçekleşmiş zararları cezalandıran bir sistem olmadığı, aynı zamanda toplumu ciddi tehlikelerden korumayı amaçlayan önleyici bir fonksiyona da sahip olduğu bilinmektedir. Gelecekte toplumsal zarar doğurma ihtimali bulunan fiillerin, henüz somut bir mağduriyet yaşanmadan yaptırıma tabi tutulması mümkündür. Çocuk pornografisine ilişkin yasal düzenlemelerde hedeflenen temel gayesel koruma, sırf münferit mağduriyeti değil, çocukların genel güvenliğini ve kamu ahlakını muhafaza etmektir. Çocuk formundaki seks robotlarının imalatı, satışı veya kullanımı da kişisel özerklik alanında değerlendirilemez. Eylemlerin kolektif yansımaları göz önüne alınarak müstakil sınırlamalara tabi tutulması yönündeki eğilimler artmaktadır. Robotik taciz, klasik ceza hukuku tipolojilerine sığmayan özgün bir yapı sergiler. Fiilin sırf mala karşı işlenen suçlarla açıklanması da var olan cinsel ihlal tanımlarına sıkıştırılması da yetersizdir. Yapının sui generis (*kendine özgü*) niteliği, gelecekte bağımsız bir suç tipi olarak kanunlaştırılması ihtiyacını gündeme getirmektedir.

Giderek gelişen robot teknolojileri ve yapay zekâ destekli insansı sistemler, klasik ceza hukuku anlayışıyla açıklanması güç yeni hukuki sorunları gündeme getirmektedir. Seks robotlarının yalnızca mekanik cihazlar olmaktan çıkarak insan benzeri etkileşim kurabilen sistemlere dönüşmesi, bu alandaki hukuki tartışmaları daha da derinleştirmektedir. Günümüzde bireylerin yalnızca fiziksel dünyada değil, dijital ortamlarda da cinsel içerikli davranışlar gerçekleştirebildiği görülmektedir. Yaşanan tablo mağdur, rıza ve korunacak hukuki yarar gibi temel ceza hukuku kurumlarının yeniden yorumlanmasını gerektirir. İnsansı dijital varlıklarla kurulan temasların birey davranışlarına etkisi henüz netleşmemiştir. Alanın ileride kapsayıcı normatif düzenlemelere ihtiyaç duyacağı nettir.

İslâm ceza hukuku açısından değerlendirildiğinde de teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni fiiller karşısında hukukî boşluk bulunduğunu söylemek mümkün değildir. Zira tazîr, maslahat ve sedd-i zerâi gibi kavramlar, klasik kaynaklarda açıkça düzenlenmeyen fiiller hakkında da hüküm üretilmesine imkân tanımaktadır. Bu yönüyle İslâm hukuku, değişen toplumsal şartlara uyum sağlayabilen dinamik bir yapıya sahiptir. Robotik taciz ve benzeri davranışların değerlendirilmesinde de yalnızca fiilin teknik niteliği değil, birey ve toplum üzerindeki etkileri dikkate alınmalıdır. Böylece hem modern ceza hukukunun hem de İslâm ceza hukukunun temel amacı olan insan

onurunun, toplumsal düzenin ve ahlaki değerlerin korunması daha etkin biçimde sağlanabilecektir. Bu teknolojik gelişmelerin somut bir örneği olarak, İspanyol mühendis Sergi (*Sergi*) Santos tarafından geliştirilen Samantha adlı robot, romantik etkileşim kurabilmesi ve ön sevişme davranışlarını taklit edebilmesiyle robot teknolojilerinin ulaştığı noktayı göstermesi bakımından dikkat çekmektedir. Samantha'nın iradesi dışında cinsel ilişkiye zorlanması varsayımının mevcut hukuk düzeninde hangi suç tipi kapsamında değerlendirilebileceği, robotlara yönelik fiiller bakımından ceza hukukunun karşılaştığı en güncel tartışmalardan birini oluşturmaktadır. Bu tartışma yalnızca Samantha ile sınırlı olmayıp, insan, çocuk veya hayvan görünümünde tasarlanan diğer seks robotları bakımından da benzer hukuki sorunları gündeme getirmektedir (Çocuk seks robotlarını yasaklama çağrısı (05 Temmuz 2017)).

Robotlara ilişkin cinsel içerikli eylemlerin kriminal ispatı, teknik verilerle desteklenen nesnel delil analizine dayanır. Bu süreçte en önemli delil unsurları; robotun sensör kayıtları, sistem logları, (Yılmaz, 2018, 109-120) güvenlik kamerası görüntüleri, tanık ifadeleri ile failin vücut sıvıları (meni, ter, tükürük), kıllar ve DNA örnekleriyle gibi kalıntılardır (Gizlenci Topal, 2024, 256-27). Bu biyolojik deliller, failin olaya doğrudan temas ettiğini gösteren somut fiziksel kanıtlar olarak değerlendirilir. Delillerin geçerliliği, toplama ve saklama aşamalarında orijinalliğinin korunması, hash değerleriyle (Başlar, 2020) doğrulanmasına ve zincirleme teslim kayıtlarının eksiksiz tutulmasına bağlıdır. Robotik sistemlere yönelik fiziksel, dijital veya biyolojik müdahalelerin hukuki ispatlanması sağlanırken olayın adli yönü somut biçimde ortaya konmaktadır. İngiltere'de bilim insanlarının seks robotları konusunu ele aldığı yeni bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda, toplumun bu robotlar karşısında kabul edilebilir ve edilemez olanları netleştirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Raporu hazırlayan Sorumlu Robot bilim Vakfı Başkanı Prof. Noel Sharkey özellikle çocuk seks robotlarının kesinlikle yasaklanması gerektiğini belirtmiştir (*Çocuk Seks Robotlarını Yasaklama Çağrısı*, 05 Temmuz 2017). Üretici firma sayısı henüz kısıtlı seviyededir. Pazarın sınırlı kalması, ortaya çıkacak toplumsal ve hukuki yansımaların göz ardı edilmesini haklı kılmaz. Çocuk silüetindeki seks robotlarının üretimi, ithalatı, satışı ve kullanımı müstakil bir suç kategorisi biçiminde kanunlaştırılmalıdır. Aksi durumda fiilin mevcut ceza maddelerine ağırlaştırıcı sebep olarak eklenmesi gerekir. Yaygınlaşma potansiyeli taşıyan bu dinamik, ciddi kamu riskleri barındırır. İhvas edilecek yaptırımların net ve caydırıcı nitelikte tasarlanması zorunludur.

İslâm hukuku açısından değerlendirdiğimizde çocukların ve kadınların korunması temel bir ilke olarak kabul edilir. Kadınları ve çocukları obje haline getirecek her türlü yaklaşım kesinlikle haram addedilir. Kadın ve çocuk görünümlü seks robotlarının üretilmesi yada kullanılması, zinaya götüren yolları kapama amacıyla sedd-i zerâi (Dönmez, 2009, 36/277-282) (*yolları kapatma*) prensibi uyarınca açıkça yasaklanması gereken bir fiil niteliği taşır. Böyle varlıkların mevcut olması yalnızca bireysel bir sapma olarak değerlendirilirken toplumun genel ahlaki dokusuna zarar veren ve fesad bir unsur olarak kabul görür. Kur'ân-ı Kerim'de yer alan *Zinaya yaklaşmayın* (İsra Suresi, 17/32) emri bu tür fiillerin meşrulaştırılmasına yol açabilecek adımların engellenmesine ve yolların kapatılmasına vurgu yapar. Hukuki açıdan ise robotların üretimi

veya kullanımı doğrudan had cezaları olmasa da, tazir cezalarıyla ağır biçimde yaptırıma tabi kılınmalıdır. İslâm hukukunda tazir, toplum düzenini ve ahlaki değerleri tehdit eden davranışlara karşı devletin caydırıcı cezalar uygulamasını mümkün kılar. Fiiller, kamu düzenini bozma ve ahlaki yapıyı zedeleme tehlikesi sebebiyle cezai yaptırım gerektirir. Bu tutum, kötülüğe giden yolların kapatılması anlamına gelen sedd-i zerâi ilkesiyle tam bir paralellik arz eder. Toplumsal maneviyatı tehdit eden eylemlerin engellenmesi, olası bozulmaların önüne geçer. Tazir cezaları çerçevesinde tayin edilecek nitelikli yaptırımlar, normatif mesajı pekiştirir ve hukuki metinlerin otoritesini tahkim eder. Kadın ve çocuk formundaki robotik araçların imali ve kullanımı hakkındaki hukuki tasarruflar; kamu düzeni, aile yapısı ve dini değerlerin muhafazası bakımından doğrudan belirleyicidir. Müstehcenlik açısından *TCK m.226 ile m.226/2 genel olarak müstehcen yayın ve nesnelerin dağıtım, satışı ve teşhiri suç saymaktadır* (5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları (1982)). Kadın ve çocuk görünümümlü seks robotları özellikle satış veya dağıtım hallerinde ceza sorumluluğa yol açabilecek biçimde müstehcenlik kapsamına dahil edilebilir. Seks robotlarının üretimi veya kullanımı için TCK’da açık hüküm bulunmamakla birlikte cezai yaptırım açısından tazir yetkisi devletindir. Kamu düzenini ile ahlaki değerleri korumak amacıyla caydırıcı cezalar uygulanabilir. Teknolojik gelişmeler karşısında farklı hukuk sistemlerinin benimsediği yaklaşımlar incelendiğinde, robotlara yönelik cinsel içerikli fiiller konusunda henüz ortak bir uluslararası standart oluşmadığı görülmektedir. Çocuk görünümümlü seks robotlarına getirilen yasaklar, doğrudan bir mağduriyet aranmaksızın çocukların nesneleştirilmesini engelleme ve cinsel suç riskini azaltma amacına dayanır. Yetişkin görünümümlü robotlar ise genel ahlak, kamu düzeni ve insan onuru bağlamında değerlendirilir. Ceza hukuku, sadece gerçekleşmiş zararları değil, muhtemel toplumsal riskleri önlemeyi de hedefler. İslâm ceza hukuku da fiilleri ele alırken yalnızca maddi unsurları değil, eylemin birey ve toplum üzerindeki olası sonuçlarını dikkate alır. Maslahat, sedd-i zerâi ve tazir ilkeleri sayesinde, klasik kaynaklarda açıkça düzenlenmeyen yeni davranış biçimlerine ilişkin hukuki çözümler üretilebilmekte ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu riskler karşısında toplumun ahlaki yapısını korumaya yönelik tedbirler alınabilmektedir. Nitekim hem modern ceza hukuku hem de İslâm ceza hukuku, teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni olguları bünyesine entegre edebilecek elastikiyete ve dinamik yorum kapasitesine sahiptir.

Dijital ve robotik taciz, robot teknolojileri ve yapay zekâ alanındaki gelişmelerin ceza hukuku bakımından ortaya çıkardığı yeni hukuki sorunlardan biridir. Robotların mevcut hukuk düzenlerinde hak süjesi olarak kabul edilmemesi, bu varlıklara yönelik cinsel içerikli fiillerin hukuki denetim dışında bırakılmasını gerektirmemektedir. Özellikle kadın ve çocuk görünümünde tasarlanan robotlara yönelik eylemler, yalnızca bireysel davranış olarak değil, toplum düzeni, insan onuru ve genel ahlak üzerinde doğurabileceği etkiler bakımından da değerlendirilmelidir. Hem modern ceza hukukunun hem de İslâm hukukunun koruduğu temel değerler doğrultusunda dijital ve robotik tacize dair net kanuni düzenlemeler ihdas edilmelidir. Böyle bir mevzuat, hukuki belirliliği sağlamanın yanı sıra teknolojik dönüşümün üreteceği toplumsal riskleri dizginlemek açısından da zorunludur.

3. Robotik Tacizin Bağımsız Bir Suç Tipi Olarak Değerlendirilmesi: Hukuki Nitelik, Unsurlar ve Korunan Hukuki Değer

Teknolojik gelişmelerin ulaştığı mevcut aşama dikkate alındığında, robotlara yönelik cinsel içerikli fiillerin yalnızca mevcut ceza hukuku normları çerçevesinde değerlendirilmesi yeterli görünmemektedir. Zira gerek modern ceza hukuku gerekse İslâm ceza hukuku bakımından bu fiiller, klasik suç tiplerinin sınırlarını aşan yeni hukuki sorunları gündeme getirmektedir. Özellikle hukuki değer, mağdur, rıza ve suçun koruduğu menfaat kavramlarının yeniden değerlendirilmesini gerektiren bu alan, mevcut doktrinel çerçevenin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Frank - Nyholm, 2017, 305-323).

Robotik taciz olgusunun bağımsız bir suç tipi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği meselesi, öncelikle ceza hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Ceza hukukunda bir fiilin suç olarak tanımlanabilmesi için, belirli bir hukuki değeri ihlal etmesi gerekmektedir. Klasik suç teorisinde bu değer çoğunlukla bireyin yaşamı, vücut bütünlüğü, özgürlüğü veya cinsel dokunulmazlığı gibi somut menfaatler üzerinden belirlenmektedir. Ancak robotlara yönelik cinsel içerikli eylemlerde doğrudan bir insan mağdurun bulunmaması, bu hukuki değer tespiti güçleştirmektedir (Artificial Intelligence and Civil Liability | Think Tank | European Parliament, 29 Haziran 2026). Çocuk görünümlü seks robotlarına getirilen yasaklar, doğrudan bir mağduriyet aranmaksızın çocukların nesneleştirilmesini engelleme ve cinsel suç riskini azaltma amacına dayanır. Yetişkin görünümlü robotlar ise genel ahlak, kamu düzeni ve insan onuru bağlamında değerlendirilir. Ceza hukuku, sadece gerçekleşmiş zararları değil, muhtemel toplumsal riskleri önlemeyi de hedefler. İslâm ceza hukuku da fiilleri ele alırken yalnızca maddi unsurları değil, eylemin birey ve toplum üzerindeki olası sonuçlarını dikkate alır. Her iki hukuk düzeni de teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni olguları bünyesine entegre edebilecek elastikiyete ve dinamik yorum kapasitesine sahiptir (The asymmetrical 'relationship').

Modern ceza hukuku bakımından robotik tacizin bağımsız bir suç tipi olarak kabul edilmesi yönündeki görüşler, özellikle “soyut tehlike suçu” teorisi çerçevesinde temellendirilmektedir. Zarar suçlarının aksine, tehlike suçlarında eylemin somut bir zarar doğurması şart koşulmaz; hukuken korunan yararın riske atılmış olması ceza sorumluluğu için yeterlidir. Robotlara yönelik cinsel içerikli davranışların, zamanla bireylerin gerçek kişilerle kurduğu ilişkileri etkilemesi ve cinsel suçların normalleşmesine zemin hazırlaması ihtimali, bu fiillerin soyut tehlike suçu olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır (Frank - Nyholm, 2017, 305-323). Ceza hukukundaki pek çok suç tipi, somut zarar doğmadan önce toplumu korumayı hedefleyen soyut tehlike suçu şeklinde kurgulanmıştır. Robotik tacizde de ceza yaptırımları, ortaya çıkmış zararları tazminden ziyade toplumsal riskleri önlemeyi amaçlayan önleyici ceza politikasının bir gereğidir.

Bu noktada özellikle çocuk ve kadın görünümünde tasarlanan robotlara yönelik eylemler ayrı bir önem taşımaktadır. Bu tür robotların kullanımı, yalnızca bireysel bir tercih olarak değerlendirilemez; aksine toplumsal cinsiyet algısını dönüştüren ve cin-

sel şiddet eğilimlerini besleyebilecek bir risk alanı oluşturmaktadır. Bu eylemler yalnızca teknik bir kullanım biçimi olarak görülemez; toplumsal zarar üretme potansiyelleriyle ele alınmalıdır. Çocuk görünümlü robotlarda bu risk çok daha belirgindir. Bu robotların pedofilik eğilimleri azaltılabileceği iddiası ise bilimsel olarak kanıtlanmamıştır. Buna karşılık, çocukların cinsel açıdan nesneleştirilmesini normalleştirebileceği, pedofilik eğilimleri pekiştirebileceği ve çocuklara yönelik cinsel suçların toplumsal algısını olumsuz yönde etkileyebileceği yönünde önemli eleştiriler bulunmaktadır. Bu nedenle çocuk görünümünde tasarlanan robotlara yönelik fiillerin değerlendirilmesinde, çocukların üstün yararı ilkesi ile çocukların cinsel dokunulmazlığının korunması esas alınmalıdır.

Robotik tacizin suç olarak tanımlanması bakımından dikkate alınması gereken bir diğer unsur, failin kastıdır. Ceza hukukunda kast, failin gerçekleştirdiği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını bilerek ve isteyerek hareket etmesini ifade eder. Robotlara yönelik cinsel içerikli davranışlarda, failin bu eylemi bilinçli olarak gerçekleştirdiği açıktır. Ancak burada tartışılması gereken husus, bu kastın hangi hukuki değere yöneldiğidir. Eğer bu eylemler, bireylerin cinsel algılarını bozma ve toplumsal normları zedeleme potansiyeli taşıyorsa, failin kastının dolaylı olarak bu değerlere yöneldiği kabul edilebilir (*Robot Seks*).

İslâm ceza hukuku açısından değerlendirildiğinde ise robotik taciz olgusunun doğrudan had suçları kapsamında ele alınması mümkün değildir. Zira had suçları, sınırları nasslarla belirlenmiş ve yorum alanı oldukça dar olan suçlardır. Zina suçunun oluşabilmesi için insan unsuru ve hukuken tanınan bir cinsel ilişkinin varlığı gereklidir. Bu nedenle robotlara yönelik cinsel davranışların zina kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir (ez-Zuhaylî, 1989, C/5348-5362). İslâm ceza hukukundaki ta‘zîr kurumu, yeni ortaya çıkan eylemlerin cezalandırılmasında esneklik sağlar. Had ve kısas dışında kalan fiilleri kamu otoritesinin takdirine bırakan bu mekanizma; robotik tacizi de genel ahlakı zedeleme ve toplumsal davranışı bozma potansiyeli sebebiyle yaptırıma bağlamaya elverişlidir. Zarara götüren yolların tıkanmasını esas alan sedd-i zerâi ilkesi ise henüz somut bir zarar doğurmayan ancak risk taşıyan eylemlerin yasaklanmasına doğrudan hukuki zemin oluşturur. Robotlara yönelik cinsel içerikli davranışların, gerçek kişiler üzerinde işlenecek suçlara zemin hazırlama ihtimali, bu ilke çerçevesinde değerlendirilerek söz konusu fiillerin sınırlandırılmasını gerekli kılmaktadır (Bannga vd., 2008).

Robotik tacizin bağımsız bir suç tipi olarak kabul edilmesi halinde, bu suçun unsurlarının da açık bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda öncelikle fiil unsurunun, robotlara yönelik cinsel içerikli davranışları kapsayacak şekilde tanımlanması gerekir. Bunun yanında fail unsuru bakımından herhangi bir özellik aranmazken, mağdur unsurunun klasik anlamda bir insan yerine toplumsal değerler olarak kabul edilmesi mümkündür. Hukuka aykırılık unsuru ise, bu fiillerin toplumda kabul gören ahlaki ve hukuki normlara aykırı olmasıyla ortaya çıkmaktadır (Ashworth’s Principles of Criminal Law (10th edition) | Oxford University Press, 02 Temmuz 2026).

Son olarak, bu suç tipinin ceza hukuku sistematigi içerisindeki yeri de önem arz etmektedir. Robotik taciz, doğrudan bireysel bir hak ihlaline dayanmadığı için klasik

anlamda kişilere karşı suçlar kategorisi içerisinde değerlendirilmeyebilir. Bunun yerine kamu düzenine veya genel ahlaka karşı suçlar başlığı altında düzenlenmesi daha uygun bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Bu tür bir sınıflandırma, suçun koruduğu hukuki değer ile normatif düzenleme arasında daha tutarlı bir ilişki kurulmasını sağlayacaktır (Duff, 2018). Robotik taciz olgusunun bağımsız bir suç tipi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği meselesi ise ceza hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Ceza hukukunda bir fiilin suç olarak tanımlanabilmesi için belirli bir hukuki değeri ihlal etmesi gerekmektedir. Klasik suç teorisinde bu değerler çoğunlukla bireyin yaşamı, vücut bütünlüğü, özgürlüğü veya cinsel dokunulmazlığı gibi somut menfaatler üzerinden açıklanmaktadır. Ancak robotlara yönelik cinsel içerikli eylemlerde doğrudan bir insan mağdurun bulunmaması, korunacak hukuki değerın tespitiını güçleştirmektedir. Robotik tacizin bağımsız bir suç tipi sayılabilmesi, öncelikle korunan hukuki değerin açıkça tanımlanmasına bağlıdır. Burada korunan hukuki değer bireysel cinsel özgürlükle sınırlı değildir. İnsan onuru, kamu düzeni, genel ahlak ile kadın ve çocukların nesneleştirilmesinin ve cinsel şiddetin kanıksanmasının önüne geçilmesi de ceza hukuku korumasının kapsamındadır. Bu doğrultuda robotik tacizde ceza sorumluluğunun temeli, bireysel mağduriyetten ziyade toplumun ortak hukuki yararlarını muhafaza etme fikrine dayanır. Ceza hukuku bireysel hakların yanı sıra toplumsal düzeni de korur. Doğrudan insan mağduru bulunmayan eylemler dahi, uzun vadede toplumsal yapıda yaratacağı tahribat sebebiyle hukuki müdahaleyi zorunlu kılar. Özellikle kadın ve çocuk formundaki robotlara yönelik cinsel veya şiddet içerikli davranışların, ilgili grupları nesneleştirme ve şiddeti olağanlaştırma riski tartışmanın odağındadır. Hukuki değerlendirme, eylemin gerçekleştiği anla kısıtlanamaz; fiilin bireysel ve toplumsal ölçekteki muhtemel sonuçlarını odağına almalıdır.

4. Dijital Deliller, Kriminal Bulgular ve Robotta Tacizin İslâm Ceza Hukukundaki Yeri

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte toplumsal hayatın dijitalleşmesi, suç tiplerinde de köklü değişikliklere yol açmıştır. Özellikle insansı robotlar ve yapay zekâ destekli sistemler üzerinden işlenen dijital taciz fiilleri, klasik İslâm ceza hukuku doktrininde doğrudan karşılığı olmayan, ancak ilke ve prensipleriyle değerlendirilebilecek yeni bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tür suçlarda failerin kimliğinin tespit edilmesi, fiilin gerçekleşme biçiminin ortaya konulması ve mağdurun haklarının korunması, geleneksel delil yöntemlerinin ötesinde modern teknik ve dijital delillere olan ihtiyacı artırmaktadır.

İslâm ceza hukukunda temel prensiplerden biri, suçun sabit olması ve failin sorumluluğunun şüpheden uzak kesin delillerle ispat edilmesidir. Klasik dönemde ikrar, şahitlik ve yemin gibi yöntemler esas alınırken, günümüz suçlarının karmaşık yapısı karşısında, *karîne ve emâre* sistemleri daha esnek ve kapsayıcı bir delil anlayışı sunmaktadır. Özellikle robotik taciz vakalarında, eylemin tamamı veya bir kısmı dijital platformlarda gerçekleştiği için, sensör kayıtları, log verileri, yazılım izleri, kullanıcı etkileşimleri, e-posta ya da mesajlaşma kayıtları, kamera görüntüleri gibi teknik bulgular büyük önem taşımaktadır. Tüm bu modern deliller, İslâm hukukunda *emâre* olarak

hakimin kanaatini güçlendiren ve hüküm kurmasına yardımcı olan vasıtalar olarak değerlendirilebilir.

Tazîr suçlarında delil serbestisi ilkesi geçerli olduğundan, robotik sistemler veya dijital platformlar üzerinden gerçekleşen taciz fiillerinde, dijital veriler ana delil veya güçlü destekleyici delil (*delil-i mürevvic*) olarak kabul edilebilmektedir (Türcan, 2023, 47-72; Başlar, 2020). Bu durum, hem failin adil bir şekilde yargılanmasına hem de mağdurun haklarının korunmasına katkı sunmaktadır (Türcan, 2023). Had suçlarından farklı olarak, tazîr suçlarında hakimin takdir yetkisi daha geniştir ve mahkeme güncel teknik imkanlardan yararlanabilir. İbn Kayyim el-Cevziyye gibi İslâm hukukçuları, delillerin dönemin teknik imkânlarına göre değerlendirilmesini savunmuş; adaletin tesisi için hâkimin feraset ve tecrübesini belirleyici saymıştır (Apaydın, 1999, 20/123-127; Kartırsız, 2024, 37-48).

Robotta taciz olaylarında, dijital delillerin yanında biyolojik bulgular da (örneğin DNA, vücut sıvıları) adli tıp yöntemleriyle tespit edilerek kullanılabilir (Öztürk, 2005). Özellikle fiziki temasın olduğu vakalarda, biyolojik kalıntıların dijital izlerle birlikte mahkemeye sunulması, olayın maddi yönünün ortaya konulmasını kolaylaştırır. Böylece, hem failin tespitinde hem de suçun sübuta erdirilmesinde çağdaş kriminalistik yöntemlerle şer’î prensipler arasında işlevsel bir uyum sağlanmış olur (Sipahi, 2022).

Ayrıca, *sedd-i zerâi* ilkesi gereği, toplumun huzurunu, kamu ahlakını ve neslin korunmasını tehdit eden robotik ve dijital taciz fiillerinin önlenmesi, modern delil yöntemlerinin İslâm ceza yargı usulünde kabulüyle mümkün hale gelmektedir (Dönmez, 2009, 36/277-282). Şüphelye hareket edilmemesi, masumun korunması ve adaletin tecellisi, dijital delil ve kriminal bulguların doğru şekilde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Robotta taciz gibi yeni nesil suçların soruşturulması ve cezalandırılmasında, dijital ve biyolojik delillere dayalı modern kriminalistik yöntemlerin, İslâm ceza hukukunun temel prensipleriyle çelişmediği; bilakis adaletin, mağdur haklarının ve toplumsal barışın tesisinde işlevsel ve meşru bir imkân sunduğu görülmektedir. Bu yaklaşım, hem klasik şer’î kaynaklarla uyumludur hem de çağdaş suçlarla mücadelede İslâm ceza hukukunun dinamik ve kapsayıcı karakterini ortaya koymaktadır (Öztürk, 2005, 45-90; Sipahi, 2022).

Sonuç

Teknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla birlikte yapay zekâ destekli robotlar, seks robotları ve insan görünümünde tasarlanan dijital varlıklar, hukuk sistemleri açısından yeni sorun alanları ortaya çıkarmaktadır. Özellikle robotlara yönelik cinsel içerikli davranışlar, mevcut ceza hukuku normlarının kapsamı bakımından önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu fiillerde doğrudan insan mağdurun bulunmaması, söz konusu davranışların geleneksel anlamda cinsel saldırı veya cinsel taciz suçları kapsamında değerlendirilmesini güçleştirmektedir. Zira mevcut cinsel suç tipleri büyük ölçüde insanın cinsel özgürlüğünü, vücut dokunulmazlığını ve cinsel bütünlüğünü koruma amacı üzerine kuruludur.

Bu açıdan robotik taciz, mevcut ceza hukuku bakımından henüz bağımsız ve açık biçimde düzenlenmiş bir suç tipi niteliğinde değildir. Bir fiilin suç olarak kabul edilebilmesi için kanunilik ilkesi gereğince açık ve belirli bir kanuni düzenlemenin bulunması gerektiğinden, yalnızca fiilin toplumsal açıdan sakıncalı görülmesi cezai sorumluluk için yeterli değildir. Bununla birlikte özellikle kadın ve çocuk görünümünde tasarlanan seks robotlarının yaygınlaşmasının insanın ve özellikle kadınların cinsel açıdan nesneleştirilmesi, çocukların cinsel obje olarak algılanması ve cinsel şiddete ilişkin tutumların normalleşmesi bakımından doğurabileceği riskler, konunun yalnızca bireysel tercih ve teknoloji kullanımı çerçevesinde değerlendirilmemesi gerektiğini göstermektedir. Bu etkilerin tamamının kesin biçimde kanıtlandığı söylenemese de, söz konusu risklerin disiplinlerarası araştırmalarla incelenmesi ve gerektiğinde önleyici hukuki politikaların geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Özellikle çocuk görünümünde tasarlanan seks robotları bakımından üretim, ithalat, satış ve kullanım süreçlerinin hukuki açıdan ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada temel sorun, gerçek bir çocuğun doğrudan mağdur olmadığı bir durumda ceza hukukunun hangi hukuki değeri ve hangi sınırlar içerisinde koruyacağıdır. Bu nedenle yapılacak düzenlemelerin yalnızca teknolojik ürünleri yasaklama yaklaşımına dayanmaması; çocukların korunması, insan onuru, cinsel sömürü ve toplumsal zarar ihtimali gibi farklı hukuki değerler birlikte dikkate alınarak hazırlanması gerekmektedir.

İslâm ceza hukuku açısından değerlendirildiğinde ise robotlara yönelik cinsel içerikli fiillerin zina gibi had suçları kapsamında değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir. Zira zina haddinin uygulanabilmesi için suçun konusu ve tarafları bakımından insan unsurunun bulunması ve klasik fıkhıta belirlenen diğer şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Bununla birlikte İslâm hukukundaki tazîr, maslahat ve sedd-i zerâi gibi kurum ve ilkeler, klasik kaynaklarda açıkça düzenlenmemiş yeni fiillerin hukuki açıdan değerlendirilmesine imkân sağlayabilecek bir çerçeve sunmaktadır. Bu bakımdan toplumun ahlaki yapısını, kamu düzenini veya korunması gereken temel değerleri tehdit eden yeni teknolojik davranışların, şartları olduğu takdirde tazîr kapsamında değerlendirilmesi teorik olarak mümkündür. Ancak bu değerlendirme yapılırken suç ve cezada kanunilik, ölçülülük ve cezalandırmanın sınırları gibi temel ilkelerin de göz önünde bulundurulması gerekir.

Robotik taciz bakımından bir diğer önemli mesele delillendirme ve ceza muhakemesi boyutudur. Geleneksel cinsel suçlarda mağdur beyanı, tanık anlatımları ve fiziksel deliller önemli bir yer tutarken, robotlara veya yapay zekâ destekli sistemlere yönelik fiillerde dijital deliller ön plana çıkacaktır. Robotların sensör kayıtları, sistem logları, kamera görüntüleri, yapay zekâ işlem kayıtları, bulut sistemlerindeki veriler ve diğer elektronik kayıtlar, gelecekte soruşturma ve kovuşturmalarda önem taşıyabilecektir. Bununla birlikte bu verilerin hukuki delil niteliği kazanabilmesi için veri bütünlüğünün korunması, kayıtların değiştirilmediğinin ortaya konulması ve elektronik delillerin güvenilirliğinin teknik yöntemlerle doğrulanması gerekmektedir. Dolayısıyla robotik taciz meselesi yalnızca maddi ceza hukuku bakımından değil, ceza muhakemesi ve dijital delil hukuku bakımından da yeni düzenlemeleri gerekli kılacak niteliktedir.

Yapay zekâ destekli robotların giderek daha gelişmiş iletişim becerilerine, öğrenme kapasitesine ve otonom karar verme yeteneklerine sahip olması, gelecekte robotların hukuki statüsüne ilişkin tartışmaları da derinleştirebilir. Günümüzde robotların bağımsız hak ve yükümlülükler sahip hukuk süjeleri olarak kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte teknolojinin gelişmesiyle birlikte rıza, irade, sorumluluk ve mağduriyet gibi ceza hukukunun temel kavramlarının yapay zekâ ve robot teknolojileri karşısında yeniden tartışılması mümkündür. Ancak bu ihtimaller, mevcut hukuk düzeninde robotlara insanla eşdeğer bir hukuki kişilik tanındığı anlamına gelmemektedir.

Robotik taciz kavramının gelecekte yalnızca fiziksel robotlarla sınırlı kalması da beklenmemelidir. Sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR), metaverse ortamları ve yapay zekâ destekli dijital avatarlar, cinsel içerikli davranışlara ilişkin yeni hukuki sorunlar ortaya çıkarabilecek alanlardır. Özellikle çocuk avatarları veya gerçek kişilerin dijital kopyaları üzerinden gerçekleştirilen cinsel içerikli eylemler, kişilik hakları, çocukların korunması, mahremiyet ve cinsel özgürlük bakımından farklı hukuki değerlendirmeleri gerektirebilir. İlerleyen süreçte robotik taciz kavramı, yalnızca fiziksel robotlarla sınırlı kalmayıp yapay zekâ tabanlı dijital varlıkları da kapsayacak biçimde genişleyebilir.

Sonuç olarak robotik taciz, günümüzde mevcut ceza hukuku sistemlerinde açık ve bağımsız bir suç tipi olarak karşılığı bulunmayan; ancak teknolojik gelişmeler karşısında giderek daha fazla önem kazanabilecek yeni bir hukuk problemidir. Konunun çözümünde kanunilik ilkesi ile toplumsal korunma ihtiyacı arasında dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Bunun yanında yalnızca ceza hukuku açısından değil; hukuk felsefesi, etik, psikoloji, sosyoloji ve yapay zekâ araştırmaları bakımından da disiplinlerarası çalışmalar yürütülmelidir. İslâm ceza hukuku bakımından ise had suçlarının sınırları korunmakla birlikte, tazîr ve maslahat gibi kurumların yeni teknolojik problemlerin değerlendirilmesinde sağlayabileceği imkânlar ayrıca araştırılmalıdır. Bu yönüyle robotik taciz, yalnızca teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı marjinal bir sorun değil; insan onuru, cinsel dokunulmazlık, toplumsal değerler ve hukukun gelecekteki koruma alanlarının yeniden düşünülmesini gerektiren çok boyutlu bir hukuk problemidir.

Kaynakça

Apaydın, H. Yunus. “İbn Kayyim El-Cevziyye”. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 20/123-127. İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 1999. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-kayyim-el-cevziyye>

Asghari, Abdul Reza - Ebrahimzadeh, Husayn. “Analyzing Ta‘zîr (Arabic: تَعْزِير, Discretionary Punishment) in the Prohibitions of Shari‘ah (Arabic: شَرِيعَة, Islamic Religious Law) and the Violation of Government Regulations” 16/46 (01 Mart 2023), 277-303. <https://doi.org/10.22034/fvh.2021.10611.1348>

Bannga, Ahmed vd. “Shatibi’s Theories of Knowledge as seen in his al-Muwafaqat”. *The International Journal of the Humanities: Annual Review* 6 (01 Ocak 2008), 231-238. <https://doi.org/10.18848/1447-9508/CGP/v06i01/42350>

Başlar, Yusuf. “Elektronik Delilin Toplanması Ve Muhafazası”. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1 (15 Haziran 2020), 77-107. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.690592>

Başlar, Yusuf. “Elektronik Delilin Toplanması ve Muhafazası”. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi* 10/1 (15 Haziran 2020), 77-107. <https://doi.org/10.32957/hacettepehdf.690592>

Çalışkan, İbrahim. “İslâm Hukukunda Zina Suçunun Mahiyeti ve Cezası”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 33/3-4 (01 Aralık 1992), 61-100.

Dönmez, İbrahim Kâfi. “Sedd-i Zerâi”. 36/277-282. İstanbul: TDV, 2009. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sedd-i-zerai>

Duff, R A. “Suçlulaştırma ve Sivil Düzen”. *The Realm of Criminal Law*. ed. R. A Duff. 0. Oxford University Press, 2018. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199570195.003.0008>

Dülger, Murat Volkan. “Yapay Zekalı Varlıkların Hukuk Dünyasına Yansıması: Bu Varlıkların Hukuki Statüleri Nasıl Belirlenmeli”. https://papers.ssrn.com/Sol3/Papers.Cfm?Abstract_id=3792253. 27 Mart 2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792253

Frank, Lily - Nyholm, Sven. “Robot Sex and Consent: Is Consent to Sex between a Robot and a Human Conceivable, Possible, and Desirable?” *Artificial Intelligence and Law* 25/3 (01 Eylül 2017), 305-323. <https://doi.org/10.1007/s10506-017-9212-y>

Frank, Lily - Nyholm, Sven. “Robot Sex and Consent: Is Consent to Sex between a Robot and a Human Conceivable, Possible, and Desirable?” *Artificial Intelligence and Law* 25/3 (01 Eylül 2017), 305-323. <https://doi.org/10.1007/s10506-017-9212-y>

Gizlenci Topal, Beyza Nur. *Ceza Muhakemesinde Belirti*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2024.

Grigoreva, Anastasiia D. vd. “When does ‘no’ mean no? Insights from sex robots”. *Cognition* 244 (01 Mart 2024), 105687. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2023.105687>

Ḥafid, Ibn Rushd al-. “Bidāyat al-mujtahid wa-nihāyat al-muqtasid”. *Usul*, ts. <https://usul.ai>

Katırsız, Tuba Beyza. “CEZA MUHAKEMESİNDE VE İSLÂM HUKUKUNDA İSPAT”. *Gaziantep Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (31 Aralık 2024), 37-48.

Öztürk, Cemal. *Ceza Muhakemesi Hukukunda İzz Bilimi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, 2005.

Pagallo, Ugo. “Crimes”. *The Laws of Robots: Crimes, Contracts, and Torts*. ed. Ugo Pagallo. 45-78. Dordrecht: Springer Netherlands, 2013. https://doi.org/10.1007/978-94-007-6564-1_3

Sipahi, Yıldırım. *Yapay Zeka Çağında-İslam Ve Hukuk*. Sosyal Bilimler Araştırmaları Derneği, 2022.

Türçan, Talip. “İslâm Ceza Hukukunda Nitelikli Cinsel Saldırı Suçu Üzerine Bazı Mülâhazalar”. *Hitit İlahiyat Dergisi* 22/1 (30 Haziran 2023), 47-72. <https://doi.org/10.14395/hid.1250649>

Yılmaz, Fevzi. “Robotlar Hayatımızda”. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 12 (25 Aralık 2018), 109-120. <https://doi.org/10.16947/fsmia.502206>

Zuhaylî, Vehbe b. Mustafâ ez-. *el-Fıkhu'l-İslâmî ve edilletuh*. 8 Cilt. Dimaşk: Dâru'l-Fıkr, 1989.

“5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Suçları”. 1982. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

“Artificial Intelligence and Civil Liability | Think Tank | European Parliament”. Erişim 29 Haziran 2026. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2020\)621926](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2020)621926)

“Ashworth’s Principles of Criminal Law (10th edition) | Oxford University Press”. Erişim 02 Temmuz 2026. https://www.oupjapan.co.jp/en/products/detail/62353?language=en&utm_source=chatgpt.com

Badai al Sanai - Dar al Hadith Cairo, 1986. <http://archive.org/details/Badai-al-Sanai-Dar-al-Hadith-Cairo>

“Bada’i’ al-Sana’i’ fî Tartib al-Shara’i’ - Zorlama Kitabı - Zorlamaya Tabi Konular Hakkındaki Hükümler Bölümü - Kısım 7”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/12/3343/الإكراه-عليه-الأكراه>

“Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü”, ts. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm>

“Cinsel Robotlara Karşı Kampanya”. Erişim 29 Haziran 2026. <https://campaignagainstsexrobots.org/>

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-40502415>. “Çocuk seks robotlarını yasaklama çağrısı”. 05 Temmuz 2017. <https://www.birgun.net/haber/cocuk-seks-robotlarini-yasaklama-cagrisi-168391>

Digital Evidence and Computer Crime, 2018. <https://shop.elsevier.com/books/digital-evidence-and-computer-crime/casey/978-0-08-092148-8>

“Gayretlilerin Başlangıcı ve Orta Yolda Duranların Sonu - Zina Hükümleri Üzerine Bir Kitap - Birinci Bölüm: Zinanın Cezası - Kısım 1”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/97/758/الباب-الأول-في-حد-الزنى>

“Gayretlilerin Başlangıcı ve Orta Yoldaşların Sonu - Suçlar Kitabı - 1. Bölüm”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/97/734/كتاب-الجنايات>

“Islamweb - El-Mabsut - Hudud Kitabı - Zina İtirafı Bölümü - İftira Davalarında Şahitlik Bölümü - Kısım 9”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/18/3395/باب-الشهادة-في-القذف>

“Islamweb - El-Muğni - Cezalar Kitabı - Zina Meselesi: Arkadan veya Önden Zina Eden Kişi - Bölüm: Zina Etmeye Zorlandım - Kısım 9”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/15/6262/الزنا-على-أكرهت-فصل>

“Islamweb - El-Muğni - Hudud Kitabı - Zina Meselesi: Öncesinde veya Sonrasında Zina Eden Kişi - Bölüm: Zina Etmeye Zorlanan Adam - Kısım 9”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/15/6263/الرجل-فزننى-فصل-أكره-الرجل-فزننى>

“Islamweb - El-Muğni - Hudud Kitabı - Zina Meselesi: Öncesinde veya Sonrasında Zina Eden Kişi - Bölüm: Zina Etmeye Zorlanan Adam - Kısım 9”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/15/6263/الرجل-فزننى-فصل-أكره-الرجل-فزننى>

“Islamweb - El-Musannaf - Hudud Kitabı - Şüphelerden Dolayı Hudud Cezalarından Kaçınma Üzerine - Bölüm 6”, ts. <https://www.islamweb.net/ar/library/content/10/4020/الحدود-بالشبهات-في-درء-الحدود-بالشبهات>

euronews. “Lifelike sex robots could present ethical issues, experts warn”, ts. <https://www.euronews.com/2017/07/05/lifelike-sex-robots-could-create-ethical-issues-experts-warn>

Robot Seks: Sosyal ve Etik Sonuçlar. Cambridge, MA, USA, ts.

“The asymmetrical ‘relationship’: parallels between prostitution and the development of sex robots: ACM SIGCAS Computers and Society: Vol 45, No 3”. *ACM SIGCAS Computers and Society*. Erişim 29 Haziran 2026. <https://dl.acm.org/doi/10.1145/2874239.2874281>

“التقية في الفكر الإسلامي”, ts. <https://books.rafed.net/view/754/page/160>

“مبسوط السرخسي - الجزء التاسع - ويكي مصدر”, ts. https://ar.wikisource.org/wiki/%D9%85%D8%A8%D8%B3%D9%88%D8%B7_%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B1%D8%AE%D8%B3%D9%8A_-_D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%B2%D8%A1_%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%A7%D8%B3%D8%B9

“مبسوط السرخسي - الجزء التاسع - ويكي مصدر”, ts. https://ar.wikisource.org/wiki/%D9%85%D8%A8%D8%B3%D9%88%D8%B7_%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B1%D8%AE%D8%B3%D9%8A_-_D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%B2%D8%A1_%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%A7%D8%B3%D8%B9